

Maartenskerkgemeente

Preek 28 maart 2021 *Palmzondag*

Zacharia 9, 9 en Marcus 11, 1-11

Teun kruiswijk Jansen

|

Aan ons verhaal van vanmorgen gaat iets veelzeggends vooraf namelijk de vraag van de blinde Bartimeus:

'Zorg dat ik weer kan zien'

Marcus vertelt het verhaal van de genezing van Bartimeus *precies* voorafgaand aan de intocht van Jezus in Jeruzalem.

Een blinde... langs de kant van de weg...

Die niets gezien heeft van wat Jezus doet, alleen maar gehoord. Hij is de eerste in het evangelie die Jezus, op het gehoor nog wel, herkend heeft: *zoon van David, Jezus, ontferm U over mij.*

De omstanders zagen nog niet wat dat betekende, en snauwden hem toe dat hij zijn mond moest houden.

Maar hij wordt uitgenodigd bij Jezus te komen.

Gooit zijn mantel af en springt op.

wat wil je dat ik voor je doe? zegt Jezus

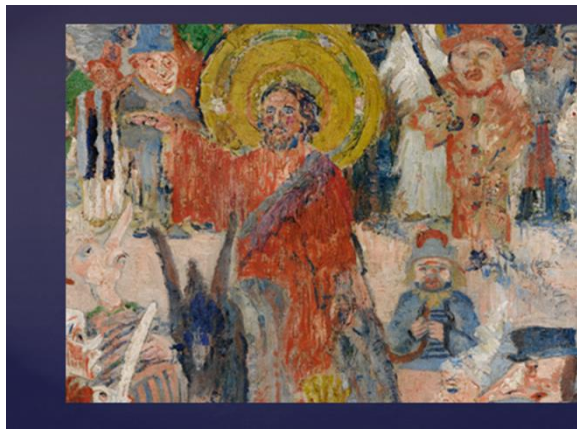
Rabboenie, zorg dat ik weer kan zien!

Kan *opzien* staat er: van beneden naar boven, van de aarde naar de hemel dus. Dat hij zijn redder kan zien, de koningszoon die met ontferming bewogen is..

Jezus antwoordt: *ga heen, je vertrouwen heeft je gered.*

En meteen kon hij weer zien en hij ging onderweg met Jezus.

En zo gaat Bartimeus, de blinde die vertrouwd op wat hij gehoord had, ons voor op *onze* geloofsweg, Jeruzalem tegemoet.

Ik laat u nu een schilderij zien bij het ons zo vertrouwde verhaal van de intocht in Jeruzalem.

Het schilderij is van de Belgische kunstenaar James Ensor uit 1888. Hij laat Jezus zien, in alle kwetsbaarheid maar met een aureool, zo'n 'heilige pannenkoek', om zijn hoofd.

Hij maakt een zegenend gebaar. De ezel staat met z'n oren recht overeind.

Maar let op wat de schilder doet:

Hij heeft Jezus' intocht verplaatst van Jeruzalem naar Brussel.

Jezus wordt voorafgegaan door een fanfarecorps in uniform!

Ensor maakt van Jezus' intocht één grote carnavalsoptocht.

De mensen dragen maskers, zijn verkleed, vertonen karikaturale trekken; een 'normaal mens' staat er niet op.

Zo werkt het hele schilderij verwarrend. Al die rare koppen, bekken, tronies en smoelen.

En Christus, wordt en zoekplaatje in het feestgedruis.

Misschien betekent het kritiek op de socialistische maatschappij van toen, die de pretentie had om 'heilsstaat' te zijn...

Of speelt er ook een visie op de Kerk doorheen, verbeeldt door de bisschop op de voorgrond die de stok van de tambour-maître hanteert...

Of is het nog breder? Houdt Ensor ons voor hoe hij ons *hele* menselijk bedrijf ziet? Iedereen stelt zich aan als een carnavalsganger, niemand toont zijn ware gezicht! (soms wordt je dan wel betrappt door een fotograaf die je geheime notitie uitvergroot, maar dat terzijde)

Is dat waarom Jezus gekomen is? Om ons van onze onwaarachtigheid te verlossen?

Of zijn wij gewoon idioten die denken dat ze met Jezus een heiland binnenhalen?

Rabboenie, zorg dat ik weer kan zien!

II

Wat zien we dat Marcus in zijn evangelie doet?

In het grootste deel van zijn evangelie beschrijft hij gebeurtenissen in Galilea: de streek waar Jezus vandaan komt. Pas in hoofdstuk 10 wordt vermeld, dat Jezus op weg gaat naar Judea.

Het verhaal van vandaag vormt het slot van dit reisverslag.

Het is een wonderlijk verhaal - dit verhaal over de aankomst bij Jeruzalem:

Ze komen uit Jericho.. Ze naderen Jeruzalem..

Dan richt Jezus zich tot twee van zijn leerlingen en zegt dat ze naar het dorp moeten gaan dat "tegenover u ligt" .

Meteen als jullie daar aankomen zullen jullie een veulen zien; jullie hoeven het dorp niet in te gaan. Nee: het dier staat buiten, aan de weg, op de splitsing: vastgebonden bij een deur.

en het gebeurt precies zoals Jezus het hen heeft gezegd.

Met ezels is er wat aan de hand. Ezels zijn bijzondere dieren. Volgens oude Joodse tradities mogen ezels niet geofferd worden; en ze worden dus ook niet gegeten.

In plaats daarvan moet een ander plaatsvervangend offer worden gebracht: het eerstgeboren ezelsveulen moet dus 'gelost' worden, zoals dat heet, vrijgekocht.

Je kunt je afvragen of het verhaal een gelijkenis is: een metafoor. Waarom ineens dat ezeltje, als voertuig?

Waarom staat er dat het vastgebonden is, en dat het moet worden losgemaakt?

De détails met betrekking tot het ezeltje waren aanvankelijk misschien betrekkelijk onbeduidend. Maar achteraf lijken ze een bijzondere betekenis te krijgen.

Het ezelsveulen staat daar, - precies zoals Jezus het hen heeft gezegd - vastgebonden, aan een deur.

De twee leerlingen maken het los. En er zijn mensen die daar commentaar op geven: mag dat zomaar?

In het oude Israël mocht de koning, omdat hij koning was, eigendommen 'naasten'.

De koning mocht dat omdat eigendom eigenlijk niet bestaat: de schepping is ons slechts in leen gegeven.

Ook wijzèlf zijn "van de HEER". Dat geldt voor het ezeltje; maar zou dat niet ook voor ons gelden?

Ze gaan de stad in. En dan kom ik bij dat woord *Hosanna*, dat in de stad dan luidt klinkt.

We horen dat altijd als een vreugdekreet. Maar in de oorspronkelijke betekenis is het een hartstochtelijke roep om bevrijding: 'bevrijd toch!' of "maak ons vrij, maak ons los!"

Zoiets roep je naar iemand van wie je weet dat hij door God geroepen is en gezonden wordt.

Zoiets riep je naar iemand van wie al eerder gebleken is dat hij bevrijdt. En zo is dat woord *hosanna* later een bevrijdings- en vreugdekreet geworden.

III

Wij gaan op weg naar Pasen.

Misschien hoort u ook bij diegenen die bij zichzelf merken dat de sfeer die we vaak kenden er niet echt is, in deze lockdowntijd. Het Jeruzalem dat de schilder ons laat zien is niet in lockdown maar als onze 'normale' wereld: vol lawaai, uiterlijk vertoon en maskerade, maar net zo opgesloten in zichzelf, niet erop uit om te *zien*.

Een wereld waarvan we wel losgemaakt willen worden, maar het niet zo maar kunnen. We horen er zelf bij.

De sfeer in Jeruzalem is verziekt, de machthebbers van de Tempel zijn Jezus, de ezelman, vijandig gezind.

Jezus laat zijn afkeer daarvan blijken, door aan het eind van de dag niet in de stad te blijven maar naar het nabij gelegen dorpje Bethanië te gaan.

In het Hebreeuws 'Beth-onni', wat betekent: 'Huis van ellende'.

Geen plaats dus van pracht en praal en hooghartige huichelaars, maar van eenvoudige mensen die met beide benen in de rauwe realiteit staan van alle dag.

Dit is de plaats waar Jezus' vrienden wonen, denk bij voorbeeld aan Maria, Martha en Lazarus, over wiens opwekking we vorige week nog hoorden. Er is zo maar *een* weg om 'vrij' te worden.

Paulus bijvoorbeeld noemt dat: ontledigen. Je nederig en dienstbaar op te stellen.

Betekent dat zoiets als: leven uit het besef, dat we, als de ezel, 'genaast', toegeëigend kunnen worden als de Heer daarom vraagt?

Uit dat besef te leven: dat is niet gemakkelijk.

Want we staan vastgebonden, zijn gehecht, verankerd en gezeurd.

In ons hele denken en doen worden we immers vaak vooral bepaald door onze eigen plannen, wensen en gedachten.

Mystici leren ons dat het spreken met zwijgen begint en eindigt. Dat vraagt om een losmaken, een loslaten van wat ons vooraan zit. Voor in de mond ligt. Dat vraagt om *ontlediging*.

Wie of wat zal ons losmaken, en in staat stellen om belangeloos datgene te doen waarvoor de HEER ons nodig heeft?

Dat roept op dat wij niet alleen kijkers, toeschouwers zijn, maar vooral: *zien*.

Ontferm U over ons, maak ons los uit wat ons isoleert.

Het Paasmysterie, waarop we ons voorbereiden, gaat over het wonder van deze bevrijding en verlossing: dat waartoe een mens niet zelf in staat is.

Wij kunnen niet onszelf helemaal bevrijden.

Wij zijn niet in staat om onszelf totaal los te maken.

Pasen is daarom misschien wel zo'n moeilijk feest: een feest, dat je niet zomaar op bevel kunt vieren.

Pasen is eerder een ervaring, die je ten deel kan vallen: op de levensweg, de lijdensweg die jij moet gaan; als het noodlot je treft; of als diep leed je velt. Of eigenlijk niet bereikbaar bent.

Die weg is altijd een eenzame weg, je eigen weg.

Een mens moet het dan hebben van liefde, goddelijke liefde: dat is misschien wel iets heel anders, dan wat wij doorgaans onder liefde verstaan.

Goddelijke liefde is de liefde waardoor een mens zichzelf verliest, herschapen wordt, opnieuw geboren wordt, een ander mens wordt.

Het wonderlijke, en mooie(!) is, dat God ook mensen nodig heeft of een geloofsgemeenschap als voertuig voor die liefde.

De ander die ons kan bevrijden van alle willen en wensen en die ons verlost van angst; die ons instaat stelt om elk verzet op te geven en onbevangen mens te zijn zoals we zijn gedacht.

Niet mijn wil, maar uw wil...

Gaan we zo de stille week in met die bede: geef dat wij *zien*, soms, even, echt!

